

УДК 7.017.4:7.037+671.12

ТВОРЧИСТЬ САЛЬВАДОРА ДАЛІ ЯК ДЖЕРЕЛО ДЛЯ РОЗРОБКИ СУЧАСНИХ ПРИКРАС

ВИННИЧУК Марія, БОЖНЮК Вероніка, ДОМАРАЦЬКА Ярина
Київський національний університет технологій та дизайну, Україна
Veronicas1998@ukr.net

В роботі розглянуто сюрреалізм як напрям мистецтва в дизайні прикрас та ювелірних виробів. Визначено особливості дизайн-проектування прикрас та доповнень в роботах Сальвадора Далі та сучасних дизайнерів.

Ключові слова: *матеріали, мистецтво, реалізм, шедеври, антропоморфні форми.*

ВСТУП

Відомо, що прикраси з характерними рисами сюрреалізму це твори мистецтва, сюжети яких звертаються до підсвідомих образів, звільнені від панування раціонального. Вироби, які відтворюють зображення реальних предметів, презентуються видозміненими, немов звертаючись до надреальних та містичних мотивів. На даний час прослідковується тенденція повернення в моду яскравих та незвичайних прикрас сюрреалізму, що вимагає додаткового вивчення характерних ознак та методів створення прикрас та доповнень обраного напрямку.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою дослідження є аналіз дизайнерських, інженерних та конструкторських рішень Сальвадора Далі, втілених в ювелірних виробих його авторства та їх вплив на творчість сучасних дизайнерів. Визначення та аналіз основних ознак напрямку сюрреалізм та застосування їх при дизайн-проектуванні прикрас і доповнень сучасними дизайнерами.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

У пошуках ідей для нових колекцій дизайнери звертаються до етнічних культур, історичних подій і особистостей, художніх напрямів у мистецтві. Дизайнери одягу і прикрас все частіше черпають своє натхнення в художньому напрямі сюрреалізм. Сюрреалізм – напрям у мистецтві, що зародився у Франції, відмінними рисами якого є використання ілюзій і парадоксальних поєднань форм. Для сюрреалізму характерна пристрасть до всього химерного, ірраціонального, що не відповідає загальноприйнятим стандартам.

Основними характерними ознаками цього напрямку є звернення до несвідомого вираження духу. Джерелом натхнення стають образи зі снів, марень та навіть галюцинацій. Загальними прийомами сюрреалізму можна назвати зображення надреальних містичних образів, присутність елементів спотворення та деформації людського тіла, елементів фантастики та жаків [1, 2].

Одним із найбільш відомих представників обраного напрямку є Сальвадор Далі – іспанський живописець, графік, скульптор, режисер і письменник. Митець висловлював метафори цієї течії в своїх картинах та ювелірних прикрасах, поєднуючи сон, мрію і буденність разом. «Ідеальна річ для мене та, яка абсолютно ні для чого не придатна. Цим предметом не можна писати, ним не видалиш зайве волосся і не зможеш подзвонити. Цей предмет не можна розмістити на шедевр або поставити на комод Людовика XIV. Цю річ потрібно просто носити, і це – ювелірна прикраса» (С. Далі).

Сальвадор Далі не раз переконував світ у універсальності свого таланту. Ідею власної колекції ювелірних виробів він створював багато років, його роботи володіють неповторним сюрреалістичним шармом, які привертають увагу кожного глядача. Сальвадору допомагали втілювати вироби в життя декілька ювелірів, але більшість представлених робіт виконано з талановитим ювеліром Карлосом Алеманніа (рис. 1) [3, 4].

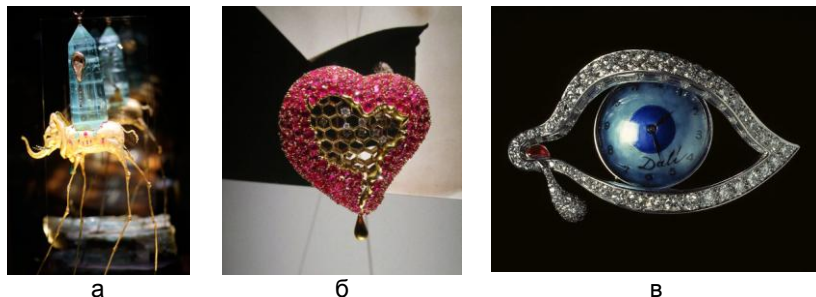

Рис. 1. Ювелірні прикраси в стилі сюрреалізм Сельвадора Далі:
а – статуетка «Космічний слон», золото, 1961р.; б – брошка «Серце з медових сот», золото, 1949р.; в – брошка-годинник «Око часу», платина, 1949р.

С.Далі малював ескізи на папері, ретельно опрацьовуючи всі деталі, а потім особисто відбирав матеріали і стежив за виконанням кожного процесу виготовлення ідеї в матеріалі. Колекція ювелірних виробів Сальвадора Далі – єдиний в своєму роді набір коштовностей з дивовижним поєднанням сюжетів, розмірів, форм, матеріалів – впізнаваний і неповторний почерк творця.

Золото, платина, перли, корали і коштовне каміння перестали бути просто дорогими матеріалами. «Своїми ювелірними виробами я хотів би висловити протест проти значущості, яка надається ціні матеріалу, які використовують ювеліри.

Я прагну до того, щоб було оцінене мистецтво майстра таким, як воно є – дизайн і майстерність виготовлення мають бути оцінені вище вартості коштовного каміння, як це було в епоху Відродження» писав С.Далі. За ескізами Сальвадора було створено 39 ювелірних прикрас, які стали не просто сережками, брошками або кольє, вони перетворилися на серця, очі, губи, квіти, тварин і антропоморфні форми, міфологічні і релігійні символи [3, 4].

Сьогодні прикраси і доповнення в напрямі сюрреалізм є справжнім трендом: вони незвичайні, оригінальні, яскраві і виразні. Особливостями дизайн-проекткування сучасних прикрас та доповнень можна назвати відмову від раціональних зв'язків. Лише досягаючи стану, близького до трансу, повністю підкорившись неконтрольованим внутрішнім імпульсам, створюються дійсно сюрреалістичні витвори мистецтва.

Окуляри у вигляді очей з віями, брошка як третє око на шиї або губи на пальці, – ювелірна фізіогноміка та деформування образів, частин людського тіла, як одна із характерних рис цього напрямку є популярною і при створенні сучасних виробів, ці прикраси і доповнення яскраві, дивні, але, завдяки цьому, вкрай привабливі (рис. 2) [5].

а

б

в

Рис. 2. Прикраси та доповнення в стилі сюрреалізм сьогодення:

а – окуляри з мотивом очей, Одрі Корреган, золото, 2019 р.;

б – каблучка з лазуритом, SUNLIGHT, срібло, 2018 р.; в – рукавички, Одрі Корреган, сітка, латунь, 2019 р.

Отже, підсумовуючи можна виділити основні характерні ознаки сюрреалізму в прикрасах і доповненнях, а саме: насичені кольори; ламані лінії, біоморфні, розпливчасті, парадоксальні форми та силуети; яскраві контрастні перепади кольорів; несподівані комбінації матеріалів; абсурдність і мінливість образів.

ВИСНОВКИ

Враховуючи актуальність обраної теми, проведено дослідження ювелірних виробів одного з найяскравіших представників напрямку сюрреалізму – Сальвадора Далі. Проаналізовано основні характерні риси сюрреалізму, визначено вплив обраного напрямку на створення сучасних прикрас та доповнень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ковалів Ю. І. Сюрреалізм. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. Київ : ВЦ «Академія», 2007. С. 452-454.
2. Балашова Т.В., Гальцова Е.Д. Энциклопедический словарь сюрреализма. Москва: ИМЛИ РАН. 2007. 584 с.
3. Тайная жизнь Сальвадора Дали, написанная им самим. Пер. Н. Малиновской. Москва, изд-во «Сварог». 1998. 451 с.
4. Произведения и тексты Сальвадора Дали. Под ред. Рикарда Пла, Фонд Гала-Сальвадор Дали Изд-во: Фонд Гала-Сальвадор Дали, Фигерес, 2011. 127 с.
5. Далі і Пікассо: прикраси в стилі сюрреалізм. Веб-сайт. URL: <https://zoloto585.ru/more-bleska/-svadba/dali-i-pikasso-ukrasheniya-v-stile-syurrealizma/> (дата звернення: 06.03.2020).

VYNNYCHYK M., BOZHNIUK V., DOMARATSKA Ya. THE CREATIVITY OF SALVADOR DALI AS A SOURCE FOR THE DEVELOPMENT OF MODERN JEWELRY

Surrealism as an art direction is considered in the work. Features of designing of decorations and additions in works of El Salvador Dali and modern designers are defined.

Key words: *materials, art, realism, masterpieces, anthropomorphic forms, jewelry.*